

## Espionnage

### D'saach vu Peenemünde

De *spionage* spillt am krich eng grouss roll. Déi eenzel länner hun hir agenten a feindsland oder an de besate gebidder. Si spionéiere wat de géigner mécht, wat en huet, wat e plängt a si gin déi rënseignementen un hir regi-rong oder hir frënn, kréien och vun hinnen instruktioneun.

Well eis *regirong* mat der *Grande-Duchesse* an England an an Amerika gaang wor, hu lëtzebuurger resistenzler informationen iwer d'situation am lännechen a ronderëm dohi weidergeleed, iwert e belschen oder e franséische *réseau* oder och alt iwert e *geheimvender* (z.b. zu Rëmeleng).

Déi interessant a wichtegst nouvelle déi d'Lëtzebuurger un déi Alli-éiert gin hu, wor de fall *Penemünde*, d'versuchsstation vun de V-bommen op der insel Usedom.

D'*V-bomm* wor déi grouss däitsch geheimwaff, e missil die wäit ge-räecht huet an eng grouss sprengkraaft hat (V-1 a V-2). Se wor nach net grad „au point“, wéi — gelungenerweis — *Lëtzebuurger* op Peenemünde zwangs-versat gowen — et woren enrôlés de force am RAD. Et wor enn 1942 bis ufanks 1943. Et sollen zäitweis bis enger 100 lëtzebuurger jongen do ge-wiescht sin, äusserdiem krichsgefangener. Si hu gesi, wat do gespilt gouv a si kruten och eraus wat derhanner stouch.

Et as bal net ze gläwen, ower et as dach wouer, dass et op d'mannst zwéi vun hinne (P.G an H.R.) méi-gleich wor u *schreiftstécker* iwer d'*V-bomm* ze kommen a skizzen der-vun ze man. Schrëttlech a mëndlech hu se dat wat se do zesummege-lam-melt haten un hir frënn doheem viru-gin. An op d'mannst 2 fäll woren dat mêm-bre vu resistenzorganisatiounen (LVL an LPL) déi hirsäits e *service de renseignement* haten. Iwer 2 ver-schidde kaneel — wuel och nach iwer aner — gongen d'rensèignementen op London. Do wollten se wuel am ufank net sou richtig un déi saach glä-wen, mee et kouden och nach infor-matiounen am selwechte sënn vun Dänen, Polen a Fransousen. (Och aner Lëtzebuurger wéi J.W., R.S., L.K. asw. haten d'saach virugin.) Et gowen ower du vun de fligeren aus photoe vu Peenemünde geholl — an am august



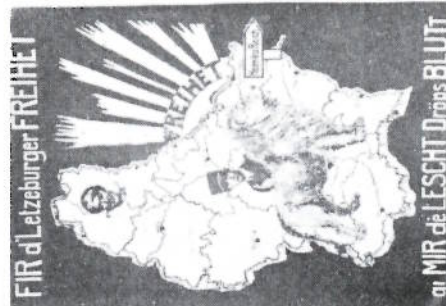
An der bucht vu Pommern läit Pee-nemünde mat senge versuchssta-tiounen. Lëtzebuurger woren no derbäi am Arbeitsdienst an hun do erëmspionéiert.

## Espionnage

Ganz operluegt wor de Camille Sutor (LVL), e stodent vun Ierms-duerf, eng vun de gréisste figure vun der lëtzebuurger resistenz. As gefall am kamf mat der gestapo. Och hien hat an der affaire Peene-münde seng hand am spill.

1943 hun d'Engländer, no engem détour iwer Berlin, d'fabrik kuurz a kleng geschlon. D'construction vun der V-bomm gouv duertch die sträech ferrem *retardéiert* an dat wor wichteg fir den äugank vum krich. London, déi 8-millionestad, an déi englesch südküst, vu wou aus d'invasioun ge-plängt wor an och lassgaangen as, hät-ten es soss al matkritt an de krich hätt wahrscheinelech méi laang gedauert. E wir zwar méi wéi sécher net verluer gaang, mee en hätt können eng aner tournure huelen.

D'Engländer hun herno — ouni an détailler ze goën — confirméiert, dass bei deer actioun *Lëtzebuurger* hir hand am spill haten. D'nimm vun et-leche vun denen dapere jongen a resistenzler si bekannt, muenchereen as schonn dout, resp. bei aner resistenzakten oder krichserägnësser ëmkom. D'Lëtzebuurger resistenz huet domatt un enger grousser saach matgeschafft. an et wor hir gréisst actioun — net duertch déi vill leit déi dru matgeschafft hun, mee duertch d'*importance* an d'folgen. Och um kapitel spionage huet si matgeschriwen. Et gouve *gölle sätte* vun eiser geschicht a wann och enges dags d'weltgeschicht d'Lëtzebuurger net sollt dobäi ernimmen, da wësse mir dach : si woren derbäi.



*Honteux, nous nous inclinons à la citation de leurs noms. De ces noms sans corps et de ces âmes errant dans le désert à la recherche de combattants*